

Απόστολος Πιερρής

Θέατρο και Μουσική σε ένα Μητροπολιτικό Δήμο

Θέατρο και Μουσική. Μια δυναμερής αντίστιξη συνέργειας που, συλλειτουργούσα, μπορεί να δημιουργεί εντυπωσιακή δυναμική καλλιέργειας, ανάτασης και προβολής μεγέθους. Στην κλασική σύλληψη, τα δυο συζεύγνυντο αναγκαία: το δράμα ήταν ποίηση και μουσική εν συν-ουσία, δράση και χορικά. Και το αποτέλεσμα μαρτυρεί αδιάψευστα αυτό που είπα για την πολλαπλασιαστική μόχλευση της συνεύρεσής τους. Ο Wagner, στην κατακλείδα της Ευρωπαϊκής Νεωτερικότητας, επιχείρησε να πραγματώσει την «Καθολική Τέχνη»: λόγος και μουσική και εικόνα.

Για να δούμε λοιπόν την κατάσταση του Θεάτρου και της Μουσικής στον «Μητροπολιτικό» Δήμο της Πάτρας. Και μιλάω σήμερα για το σχετικό πεδίο αποκλειστικής ευθύνης του, το Δημοτικό Θέατρο και τη Δημοτική Μουσική.

Πρώτα απ' όλα, όχι μόνο καμιά συνδιάταξη των δύο, αλλά κανένας οποιοσδήποτε συσχετισμός. Ούτως ή άλλως τα πάντα αφήνονται στην τύχη τους, όχι άνευ σκοπιμότητας, αφού έτσι τα χειρίζονται και τα καρπώνονται οι «παρέες». Αυτονόητο λοιπόν και πρώτιστο: να υπάρξει ενιαία κεντρική δημοτική πολιτική αρχή, που θα συμπεριλαμβάνει την αρμοδιότητα για Θέατρο, Μουσική και Δημοτική Βιβλιοθήκη, με ισχυρή καθοδήγηση και σοφή χάραξη συνολικής πολιτιστικής στρατηγικής, σοφά διαρθρωμένης μακρο-μεσο-βραχυ-πρόθεσμα. Χωρίς αυτό θα τσαλαβουτάνε στα ίδια, δηλαδή στα ίδια μικροσυμφέροντα, για να ξέρουμε για ποιο πράγμα μιλάμε. Και στην παρούσα δίνη δεν θα γλιτώσουν εύκολα όσοι τσαλαβουτάνε στα ίδια. Γιατί «τα ίδια» έγιναν κόπρος του Αυγεία και βούλιαξαν τη χώρα και πνίγουν την κοινωνία. Και βέβαια με ενιαίο κέντρο δεν εννοώ να ενοποιηθούν οι παρούσες διαχειριστικές λογικές των χωριστών κεφαλαίων! Γιατί τότε το έσχατο σφάλμα θα είναι μείζον του πρώτου!

Δεύτερον, το Δημοτικό Θέατρο έχει αποτύχει, τελεία και παύλα. Δεν έχει «βρει το δρόμο» του. Υπήρξαν καλές στιγμές, αλλά κι αυτές λίγες ήσαν, δεν είχαν σοφία, ούτε στήριξη, και δεν δημιούργησαν επομένως συνέχεια δυναμικής. Η Πατρινή θεατρική προσφορά είναι χαμηλή και η «μητροπολιτική» θεατρική καλλιέργεια δεν έχει ξεφύγει από το επίπεδο της Υποκουλτούρας της Χαμοσύνης που ικανοποιεί (από όλες τις απόψεις!) τις «παρέες». Και να σταματήσουν τα μαλακά περί του «τι θέλει ο κόσμος», και για «συμμετοχή» της κοινωνίας κόντρα στον «ελιτισμό» των απόψεών μου. Δεν πάει η κοινωνία να δει εις διπλούν τους κακοποιημένους προβληματισμούς του Tennessee Williams, πάνε οι παρέες. Καιρός να μπουν τα πράγματα στη θέση τους. Οι παρέες δεν είναι η κοινωνία. Η Κοινωνία

θέλει το άριστο. Οι χωριάτες έβλεπαν Αισχύλο. Δεν βολεύει τους επιτήδειους μαλακότροπους, αλλά η πραγματικότητα έχει τη σκληρότητα της ισχυρής μορφής του κάλλους. Και εν τέλει επιβάλλεται. Σε αυτήν ακριβώς τη φάση βρισκόμαστε σαν χώρα επειδή αφήσαμε ανίκανους να κυβερνάνε επικερδώς μαλακά.

Τρίτον. Στη Μουσική ζωή της Πάτρας συνέβη κάτι τελείως διαφορετικό. Πρεμενής συγκυρία, και όχι σχέδιο, έκανε ώστε να βρεθεί προ δύο δεκαετιών μια ομάδα προχωρημένων μουσικών. Τη σημασία της συγκυρίας για την Πάτρα συνέλαβε ένας Αντιδήμαρχος, που με την υποστήριξη του τότε Δημάρχου, έκανε την ευκαιρία θεσμό. Συστάθηκε έτσι η Ορχήστρα Δωματίου. Ένα σύνολο κλασσικών μουσικών αρτιότατο τεχνικά, με ήχο υψηλού επιπέδου, με ευρύτατο ρεπερτόριο και με ερμηνευτική δυναμική πολύ ενδιαφέρουσα, που μπορεί να φθάνει σε ερμηνείες αξιώσεων. Για να το κάνω λιανά, είναι ένα συγκρότημα που στο είδος του είναι πρωτοκλασάτο στην Ελλάδα και που μπορεί να σταθεί αξιοπρεπώς σε διεθνές επίπεδο. Και είναι το μόνο πράγμα από το καλλιτεχνικό «στερέωμα» της Πάτρας που μπορεί να το κάνει αυτό.

Όταν έχεις κάτι καλό, βασίζεσαι σε αυτό για να αυξήσεις την πολιτιστική δυναμική του. Και κατ' αρχάς δυναμώνεις αυτό που έχεις. Η Ορχήστρα Δωματίου σε έναν Μητροπολιτικό Δήμο πρέπει να γίνει πλήρης Συμφωνική Ορχήστρα. Και αυτός ήταν ο αρχικός σχεδιασμός: σε δέκα χρόνια να γίνει. Πώς; Απλό. Συνδέεις το Δημοτικό Ωδείο προς την Ορχήστρα (και όχι αντίστροφα), ώστε να υπάρξει μετάγγιση γνώσης και δεξιότητας. Κάνεις υψηλού επιπέδου μουσική παιδεία στο Ωδείο. Και φτιάχνεις έτσι το ανθρώπινο δυναμικό από ταλαντούχους νέους για τη μετεξέλιξη της Ορχήστρας στην πλήρη μορφή της. Ενώ ταυτόχρονα παρέχεις πρότυπη μουσική μόρφωση για όλη την Ελλάδα, και αντλεις από παντού δημιουργώντας πόλο έλξης. Όλα είναι θέμα γνώσης και συνέργειας. Η Φινλανδία έγινε σε λίγα χρόνια μουσικό κέντρο παγκόσμιου βεληνεκούς με μια τέτοια σχεδιασμένη, εστιασμένη στρατηγική.

Τέτοια στρατηγική μπορεί να συγκροτηθεί για την Πάτρα. Η Ορχήστρα να γίνει η βάση σχεδιασμού του «Διεθνούς» Φεστιβάλ. Να συνδιαταχθούν δράσεις της με συνδυασμένες αντίστοιχες δράσεις του άλλου μεγάλου κεφαλαίου της πόλης, της Δημοτικής Βιβλιοθήκης. Και εν συνεχεία, σε συνεργασία και με ένα ορθοποδημένο και αναβαθμισμένο Δημοτικό Θέατρο. Όλα γίνονται – με γνώση και σοφία. Τίποτα δεν γίνεται με «παρέες» και Χαμοσύνη – ιδεολογικοποιημένη ή κερδοσκοπική!

Παρεμπιπτόντως. Να αφεθεί η Ορχήστρα ανεπηρέαστη από τη συνήθη διαχειριστική πολιτιστική λογική. Της κάνει κακό να της υπαγορεύονται πρακτικές δήθεν «δημοφιλίας». Δεν έχουν θέση στα προγράμματά της ασήμαντα έργα ΝεοΕλλήνων ή άλλων «συνθετών» - για να τραβήξουν, ποιούς; Ούτε έχουν θέση στις εκτελέσεις της ατάλαντοι εγχώριοι «σολιστ», για να μαγέψουν συγγενείς και φίλους. Το επίπεδο των μελών της Ορχήστρας είναι σολιστικό από μόνο του. Παράδειγμα, οι συναυλίες με κουαρτέτα που τακτικά δίνει. Να προσέξει και η Ορχήστρα να μην θέλγεται από τέτοιες «Σειρήνες» της παρεϊστικής Χαμοσύνης. Αν χρειαστεί, θα επανέλθω με ονόματα και συγκεκριμένες κριτικές.

Λένε: «δεν πιάνει η κλασσική μουσική στην Πάτρα» (στην Πάτρα των Ιταλιωτικών επιδράσεων!). Λέω: δεν ταιριάζει το υψηλό επίπεδο στις Χαμοπαρέες της Πάτρας. (Προσοχή, όσοι με ξέρουν, ξέρουν ότι δεν εννοώ τον λαό και την κοινωνία και την πραγματική κουλτούρα της Πάτρας!). Γιατί, δεν εκτιμούν την κλασσική μουσική, αλλά εκτιμούν το υψηλό Θέατρο; Γιατί, έχει γίνει από τον Δήμο σε οποιονδήποτε τομέα του πνεύματος και της τέχνης καμιά διοργάνωση πραγματικά υψηλού επιπέδου για το παγκόσμιο σύστημα;

Αρα. Φτιάχνουμε ενιαίο πολιτιστικό φορέα, τον επανδρώνουμε με γνωστική σοφία, σχεδιάζουμε συνολική Kulturpolitik με υψηλή εστίαση. Αναδομούμε εκ βάθρων το Δημοτικό Θέατρο με παντελή αλλαγή φρουράς και καινούργια φιλοσοφία. Αξιοποιούμε δυναμικά τον θησαυρό της Δημοτικής Βιβλιοθήκης. Ενισχύουμε την Ορχήστρα Δωματίου και την εκτινάσσουμε σε ανώτερο επίπεδο δράσης.

Και λεφτά; Διαρθρώνουμε αξιολογικά προτεραιότητες. Επικεντρωνόμαστε στα λίγα και δυνατά που έχουν την ισχυρότερη μόχλευση. Κόβουμε τα περιττά και την ενέργεια που πάει στις παντοειδείς «τριβές». Βρίσκουμε συνεργασίες με τους «δυναμένους και θέλοντες».

Π.χ., η Ορχήστρα μπορεί να γίνει περιφερειακός παράγοντας, συντελώντας στη μουσική ζωή των γειτονικών πόλεων σε συνεργασία με Δήμους και Περιφέρειες. Συζητάνε για το οικονομικό μέλλον της Ορχήστρας, όταν τεράστια ποσά δαπανώνται για μια Μπάντα και μια Μπαντίνα, που τις βλέπουμε σε Επιτάφιος και Καρναβάλια της πλάκας;

Μη φοβάστε οι καλοπροαίρετοι επιφυλακτικοί: Αυτά που λέω ικανοποιούν την ψυχή του ανθρώπου, και φαίνεται! Τρέμετε οι παρέες της μετριότητας: Δεν θα κερδίζετε από τη Χαμοσύνη.

[Δημοσιεύθηκε στον "ΠΑΤΡΙΝΟ ΤΥΠΟ" 4 Απριλίου 2011]